

**JB-126**

January-2021

B.Ed. : Sem.-III

B-104 : Sanskrit

(Pedagogy of school subject Sanskrit)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચના : (1) આ કસોટીમાં કુલ 50 પ્રશ્નો છે.  
 (2) આ કસોટીના પ્રશ્નો બહુવિકલ્પ પ્રકારના છે.  
 (3) ચાર વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઓ.એમ.આર. શીટમાં નિયત સ્થાના તમારો ઉત્તર સાચા વિકલ્પની સામેના વર્તુળને ઘટ્ટ ● કરીને નોંધવો.

1. काकः भार्यया सह कुत्र वसति ?  
 (a) निम्बवृक्षे (b) पिपलिवृक्षे  
 (c) आम्रवृक्षे (d) वटवृक्षे
2. का विपुला वहति ?  
 (a) नर्मदामाता (b) गङ्गामाता  
 (c) रेवा (d) तापी
3. अधोदतेभ्यः सर्वनामरूपेभ्यः चतुर्थी विभक्ते एकवचनस्य रूपं किम् अस्ति ?  
 (a) तुभ्यम् (b) त्वया  
 (c) युष्मभ्यं (d) त्वं
4. वयं त्वां \_\_\_\_\_ । रिक्तस्थाने स्मृ धातोः योग्य लट् लकारस्य रूपं किम् ?  
 (a) स्मरामि (b) स्मरामः  
 (c) स्मरावः (d) स्मरथ

5. मानवाः कीदृशाः सन्तु ?

(a) निर्भयाः

(b) भयाः

(c) सुखिनः

(d) दुखिनः

6. हस्त भूषणम् \_\_\_\_\_ ।

(a) सत्यं

(b) शास्त्रं

(c) दानं

(d) कर्म

7. विहगः शब्दस्य कः पर्यायः ?

(a) गगनम्

(b) विहरति

(c) खगः

(d) वसः

8. एषा \_\_\_\_\_ रिक्तस्थानं पूर्यत ।

(a) बालकः

(b) शुकः

(c) बालिका

(d) द्वारम्

9. बालकाः शीघ्रतया \_\_\_\_\_ ।

(a) धावन्ति

(b) धावति

(c) धावमि

(d) धावतः

10. गत्वा कृदन्तस्य प्रकार किम् अस्ति ?

(a) सम्बन्धक भूतकृदन्त

(b) हेत्वर्थ कृदन्त

(c) कर्मणि कृदन्त

(d) कर्तरि भूतकृदन्त

11. आचार्यस्य प्रसिद्ध ग्रंथः कः वर्तते ?

(a) वेदसंहिता

(b) चरक संहिता

(c) शिवलहरी

(d) गङ्गालहरी

12. विनाशकाले इति कः समास ?

- (a) कर्मधारय (b) तत्पुरुष  
(c) बहुव्रीहि (d) द्वन्द्व

13. गमिष्यसि, \_\_\_\_\_, गमिष्यथ वचनानुसारं रिक्तस्थाने भवति ।

- (a) गच्छतः (b) गमिष्यथः  
(c) गमिष्यामि (d) गमिष्यन्ति

14. न जानामि \_\_\_\_\_ न च ध्यानयोगं ।

- (a) दानस्य (b) दाने  
(c) दानं (d) दानात्

15. आचरेत् - क्रियापदम अस्ति ।

- (a) विध्यर्थस्य (b) उत्तमपुरुषः  
(c) वर्तमान कालः (d) मध्यम पुरुषः

16. गुणवती कन्या इति नाम कृतेः कस्मात् ग्रन्थत उद्धृत ?

- (a) दशकुमारचरितम् (b) कुमारसम्भवम्  
(c) काव्यदर्श (d) दूतघटोत्कचम्

17. रात्रौ पदस्य विभक्तिः वचनं च किम् अस्ति ।

- (a) सप्तमी एकवचनम् (b) तृतीया एकवचनम्  
(c) चतुर्थी एकवचनम् (d) पंचमी एकवचनम्

18. आदिकविः कः मन्यते ?

- (a) वेद व्यास (b) कालिदास  
(c) माघः (d) वाल्मीकी

19. बकात् कति लक्षणं शिक्षेत् ?

(a) एकं

(b) द्वे

(c) त्रीणि

(d) चत्वारि

20. जायन्ते इति शब्दस्य विरुद्धार्थकः शब्दः कः ?

(a) गच्छन्ति

(b) भवन्ति

(c) भ्रियन्ते

(d) विद्यन्ते

21. नगरजनो - इति गुर्जरभाषायाः शब्दस्य संस्कृतशब्दम् किम् ?

(a) पौराः

(b) जनः

(c) जननी

(d) जनाः

22. कः होता रत्नधातम् च अस्ति ?

(a) अग्निः

(b) वायुः

(c) पृथ्वी

(d) जलः

23. नद्याः तटे \_\_\_\_\_ आसीत् ।

(a) खगः

(b) मकरः

(c) कासरः

(d) कृषिवाटिका

24. वारिवाहाः स्वयं \_\_\_\_\_ न खादन्ति ।

(a) जलं

(b) फलानि

(c) धान्यं

(d) अन्नं

25. त्रीणि - \_\_\_\_\_

(a) ३

(b) ३३

(c) ३०

(d) १३

26. अद्य मंगलवासरः तर्हि ह्यः \_\_\_\_\_ वासरः

- (a) सोम (b) बुध  
(c) गुरु (d) रवि

27. लोकोत्तरणम् चेतांसि को न विज्ञातुम् अर्हति । अत्र रेखाङ्कित पदस्य कृदन्त प्रकार किम् अस्ति ?

- (a) हेत्वर्थ (b) कर्मणि  
(c) स्मबंधक (d) कर्त्तरि

28. नवमित्यवद्यम् – अस्य संधि विच्छेदः अस्ति ।

- (a) नवम् + त्य + वध्यम् (b) नवमित्य + अवद्यम्  
(c) नवम् + इति + अवध्यं (d) नवम् + मित्य + वद्यम्

29. हस्ती \_\_\_\_\_ शुण्डा ।

- (a) कदली सदृशी (b) शूर्पकारौ  
(c) भांडाकारम् (d) स्तम्भः समानः

30. “शाला” शब्दस्य तृतीया बहुवचनम् लिखत ।

- (a) शालाः (b) शालभ्यः  
(c) शालासु (d) शालाभि

31. पश्यामि – अस्य हास्तनभूतका परिवर्तित क्रियापदरूपं किम् अस्ति ?

- (a) अपश्याव (b) अपश्यम्  
(c) अपश्यतम् (d) अपश्यम्

32. अर्जिनोऽपि – अस्य संधिविच्छेदः अस्ति ?

- (a) अर्जुनो + डपि (b) अर्जुनः + अपि  
(c) अर्जुनो + अपि (d) अर्जुन + अपि

33. कृपया \_\_\_\_\_ पत्राणि यच्छतु ?  
 (a) मह्यम् (b) अहम्  
 (c) अस्माकं (d) मया
34. षट् स्पततिः इति शब्दस्य अंक संख्या कः अस्ति ?  
 (a) ७६ (b) ६७  
 (c) ६० (d) ७०
35. क्रेतुम् इति शब्दस्य विरुद्धार्थकः शब्दः कः अस्ति ?  
 (a) विक्रयणम् (b) विक्रय  
 (c) अक्रेतुम् (d) विक्रेतुम्
36. अधोदतेभ्य नाम रूपेभ्य प्रथमा विभक्ते बहुवचनस्य रूप किम् अस्ति ?  
 (a) धनानि (b) धनं  
 (c) धने (d) धनाय
37. वैध कस्य भ्राता अस्ति ?  
 (a) यमराजस्य (b) जीवस्य  
 (c) प्रजानां (d) धनानां
38. वार्तालापः इति शब्दस्य पर्यायशब्दः कः ?  
 (a) वार्ताकथा (b) सम्भाषणं  
 (c) सभा (d) भाषणं
39. अधोदतेभ्यः धतुरूपेभ्यः ह्यस्तन भूत कालस्य अन्य पुरुषस्य एक वचनस्य रूपं चित्वा लिखत ।  
 (a) गच्छति (b) अगच्छत्  
 (c) वदतु (d) इच्छामि

40. सूर्यतनया का अस्ति ?
- (a) तापी (b) सभ्रमत्याः  
(c) नर्मदा (d) गोदावरी
41. का स्त्री देहविवर्जिता अस्ति ?
- (a) लेखनी (b) छोटिका  
(c) पाञ्चाली (d) सीता
42. पक्षी \_\_\_\_\_ अटति ।
- (a) द्वारम् (b) गृहम्  
(c) तीर्थम् (d) वनम्
43. वृक्षात् पर्णानि \_\_\_\_\_ ।
- (a) पतति (b) पततः  
(c) पतन्ति (d) अपतत्
44. सिंह सहसा आह्वानमकरोत् । अस्मिन् वाक्ये अव्ययं चित्वा लिखत ।
- (a) सिंहः (b) सहसा  
(c) आह्वानम् (d) अकरोत्
45. अधस्तात् कः विशेषणः रावणस्य ?
- (a) नखपक्षमुखायुधः (b) खगोतमः  
(c) वनस्पतिगतः (d) भन्धन्वा
46. 'दौवारिकस्य सेवनिष्ठा' – इति नाम कृतेः कस्मात् ग्रन्थात् उद्धृतम् ?
- (a) उत्तरामचरितम् (b) मेघदूतम्  
(c) शिवराजविजयम् (d) रघुवंशम्

47. श्रद्धावान् लभते \_\_\_\_\_ ।

(a) ज्ञानम्

(b) ज्ञानस्य

(c) ज्ञाने

(d) ज्ञानात्

48. नन्दाय एव रोचते स्म । अस्य भूतकाले परिवर्तितः प्रयोगः अस्ति ।

(a) अरोचन्त

(b) अरोचत

(c) अरोचेताम्

(d) अरोच

49. आगच्छ - क्रियापदम् अस्ति ।

(a) वर्तमानकालस्य

(b) आज्ञार्थस्य

(c) उत्तमपुरुष एकवचनस्य

(d) अन्यपुरुष एकवचनस्य

50. जनः, \_\_\_\_\_, जनाः वचनानुसर शब्दरूपेण रिक्तस्थान पूर्यत ।

(a) जनाय

(b) जनौ

(c) जनम

(d) जनस्य